

Aşağıdaki sorularımın Dışişleri Bakanı Sayın Hakan FİDAN tarafından Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 99. maddesi gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.10.06.2025

Meral DANIŞ BEŞTAŞ

Erzurum Milletvekili

Japonya'da tahminlere göre 2 bin civarında Türkiye vatandaşı Kürt nüfus bulunmaktadır. 1990'lı yılların başından itibaren, yayla yasakları ve baskı koşullarından dolayı hayvancılık yapamaz hale gelerek Japonya'ya göç etmek zorunda kalan Kürtler, Japonya'daki katı göçmenlik ve iltica politikaları nedeniyle pek çok yaşamsal haktan mahrum durumdadır. Önemli bir kısmı çalışma hakkından da yoksun bırakıldığı için hayatlarını idame ettirebilmek için kaçak olarak ağır ve tehlikeli işlerde çalışan Kürt göçmenlerin eğitim, sağlık gibi temel haklara erişimi de ciddi kısıtlamalar altındadır. 2023 yılından beri de Kürt göçmenler ve giderek Müslümanlar, değişen göçmen yasalarının yarattığı risklerle birlikte ırkçı, ayrımcı saldırıların hedefi haline gelmişlerdir.

Japonya'nın Saitama Eyaleti'ne bağlı Kawaguchi ve Warabi şehirlerinde yaşayan Kürt göçmenler 2023 yılından beri sistematik ve yaygın bir biçimde sosyal medyadan hedef gösterilmekte, etnik kimlikleri ve dini inançları üzerinden nefret objesi haline getirilmeye çalışılmaktadır. Japon aşırı sağının yürüttüğü bu sistematik hedef gösterme kampanyası giderek ırkçı sokak gösterilerine dönüşmüş ve vaziyet Avrupa'daki İslamofobik hareketlere benzer bir hal almıştır.

Bir süredir ırkçı grupların hedefinde olan Kürtlerin kurmuş oldukları dernekleri ve sosyal ve kültürel etkinlikleri (düğünleri, piknikleri, Newroz kutlamaları vs) Japonya ve Türkiye kamuoyuna "terör faaliyeti" olarak yansıtılmış ve Kürt göçmenler sistematik olarak hedef alınmıştır. Kürt çocuk ve kadınlarının parklarda, marketlerde, sokaklarda izinsizce çekilmiş fotoğrafları sistematik olarak sosyal medyada paylaşılmakta ve bunlara hakaretlerle, tehditlerle, yalanlarla dolu mesajlar eşlik etmektedir. Nefret söylemi nedeniyle başta Kürt kadın ve

çocukları olmak üzere göçmen topluluk ciddi bir risk altında kalmaktadır. Nitekim bu nedenle 22 Kasım 2024 tarihinde Saitama Bölge Mahkemesi tarafından Japonya Kürt Kültür Derneği ofisi çevresinde 600 metre çapında nefret söylemi içeren gösteriler geçici olarak yasaklanmış ve nispeten dini/etnik azınlıklara yönelik nefretin hukuken sınırlanmasında bir adım atılmıştır.

Yine Türkiye'den yapılan nefreti körükleyen paylaşımlar nedeniyle Japon Barolar Birliği de geçtiğimiz yıl Ağustos ayında nefret suçlarına karşı acil eylem planı oluşturarak bir avukat grubu kurmuştur. Ancak tüm bu girişimler ırkçı grupların nefret odaklı fillerini engelleyememiştir. Diğer yandan bu tür sosyal medya etkileşimlerinin Türkiyeli takipçiler tarafından da körüklendiğine dair yaygın kanaat ve kanıtlar bulunmaktadır. "Kürtler korkunç", "Onları kovun," gibi çağrılar; nefreti körüklemiş; bu tür paylaşımlar Mart 2023'te yaklaşık 40.000 iken, Nisan'da 240.000'e, Temmuz'da ise 1.08 milyona kadar çıkmıştır. Mart 2024 itibarıyla sayı 2.42 milyona kadar ulaşmış olup güncel veriler henüz hesaplanamamıştır. Fakat bu dağılım ve artış vahim bir duruma işaret etmekte, Japonya'daki Kürtlerin yaşam hakkını tehdit etmektedir.

Fakat bütün bu ırkçı kuşatmaya rağmen Türkiye'nin Japonya Büyükelçiliği'nin veya Nagoya Konsoloslugu'nun, Kürt vatandaşlarının insani haklarını koruma konusunda gerekli girişimlerde bulunmadığı söylenmektedir. Bahse konu Kürt göçmenlerin, Kürt sorunundan kaynaklı ekonomik, sosyal ve siyasal sebeplerle Japonya dâhil pek çok ülkeye iltica etmiş olmaları, vatandaşı oldukları Türkiye tarafından ırkçı bir kampanya karşısında yalnız bırakılmaları sonucunu doğuramaz.

Öte yandan Japonya'nın taraf olduğu uluslararası sözleşme ve anlaşmalar, hakeza BM tarafından konulan şartlar yaşam hakkının en üst çerçevede korunmasını, kimliği, kökeni, siyasi pozisyonu ne olursa olsun hiçbir insanın insanlık onuruna hanel getirecek bir muameleye maruz bırakılamayacağını emretmektedir. Diğer yandan bu yükümlülükler, Türkiye'nin de, dünyanın neresinde olurlarsa olsunlar, kendi yurttaşlarını koruma sorumluluğu çerçevesindedir. Bu nedenle Dışişleri Bakanlığı'nın Japonya'daki Türkiye Cumhuriyeti yurttaş Kürt göçmenlerin maruz kaldığı haksız ve hukuksuz muamele karşısında gerekli girişimlerde bulunması gerekmektedir.

Bu bağlamda;

1- Bakanlığınız Japonya'daki Türkiye vatandaşı Kürtlerin maruz kaldığı nefret söylemi ve ırkçı saldırılara karşı herhangi bir diplomatik girişimi olmuş mudur?

- 2- Kawaguchi ve Warabi'deki Kürt göçmenlerin yaşadıkları sorunlarla ilgili olarak Japonya'nın ilgili makamlarıyla herhangi bir görüşme gerçekleştirilmiş midir?
- 3- Japonya'da hedef haline getirilmiş olan yurttaşların maruz kaldıkları hak ihlallerine ilişkin bir inceleme çalışması yapılmakta mıdır? Durum hangi kaynak ve birimlerce izlenmektedir?
- 4- Japonya'daki barolar ve hak inisiyatifleri tarafından bakanlığınıza resmî bir başvuru yapılmış mıdır? Yahut bakanlığınız tarafından istişare amaçlı bir görüşme talep edilmiş midir/yapılmış mıdır?
- 5- Japonya ile vize muafiyetinin sürdürülmesi için bu hassasiyetleri de içeren diplomatik girişimler yürütülmekte midir?
- 6- Japonya'da Kürt ve Alevi yurttaşlara yönelik hak ihlallerinin önlenmesi ve olası risklerin giderilmesi amacıyla Bakanlık olarak herhangi bir adım atılacak mıdır?
- 7- Japonya'da ve Türkiye'de yaşayan bazı şahısların, sosyal medya üzerinden hem Japon halkını Türk ve Kürt yurttaşlara karşı, hem de Türk yurttaşları Japonlara karşı tahrik eden, kin ve düşmanlık içeren paylaşımlar yaptığı bilinmektedir. Bu tür içerikleri yayan hesap sahiplerinin tespit edilerek, halkı kin ve düşmanlığa sevk etmeye yönelik eylemler kapsamında ilgili mevzuat çerçevesinde cezai veya idari işlem yapılması konusunda Bakanlığınızca bir çalışma başlatılmış mıdır? Varsa bu çalışmaların kapsamı nedir?